

Michal Hlavatý, *Obraz ženy v písemnictví 14. století*. Bakalářská práce. Katedra dějiny a didaktiky dějepisu, Pedagogická fakulta UK, Praha 2011, 51 stran, 14 stran příloh.

Posudek vedoucí práce.

Nebývá zvykem, aby si posluchač, který nestuduje český jazyk, vybral svou diplomovou nebo bakalářskou práci z oblasti dějin literatury. V případě Michala Hlavatého se však sešlo studium historie se zájmem o rytířskou literaturu a tato kombinace přivedla studenta k volbě tématu věnovaného písemnictví 14. století. Ze široké škály možných témat, jež se nabízejí, si Hlavatý zvolil vnímání ženy středověkou společností a odraz tohoto pohledu ve středověké literatuře.

Při své práci vycházel především ze středověké literatury české provenience, a to jak literatury jazykově české tak i jazykově latinské, přičemž druhou z nich používal v českých překladech. Svůj zájem neomezil pouze na středověký román, ale pracoval také s dobovou poezií. Sledoval, jak se středověká literatura stavěla k ženám, jak je viděla a popisovala, a snažil se zachytit různé aspekty nejčastěji zobrazovaných stereotypů spojených s ženským údělem. Pojetí ženy středověkou literaturou se pokusil utřídit do několika kategorií, jež se také staly základem členění bakalářské práce: Žena milovaná a milující, Žena jako dcera, manželka a matka, Žena a moc, Žena světice, Žena hříšnice – plná intrik a pochopení, Bojovná žena, Víly, čarodějky a léčitelky a konečně Žena příšera. Rozdělení do skupin autorovi umožnilo dobrat se škály pohledů na postavení žen ve středověku, byť se tak stalo za cenu, že se výpověď o konkrétních postavách někdy rozdělila do několika kategorií (např. Svatá Kateřina je popisována jako světice i jako žena milující, Izalda spadá do kategorií dcera, milenka, intrikánka i léčitelka atd).

V první části bakalářské práce Michal Hlavatý popisuje jednotlivé kategorie hrdinek středověké literatury. Vypočítává příklady žen milujících a milovaných, stejně jako světic, hříšnic, víl, čarodějek atd. a sleduje podobnost jejich deskripce v dílech české i zahraniční provenience. Zabývá

se též charakteristickými motivy jednání těchto postav. Ve druhé části práce, kde se sled kapitol věnovaných jednotlivým charakteristikám žen opakuje, posuzuje, jak často se uvedené postavy vyskytují v různých typech literárních děl, zda jsou hodnoceny pozitivně nebo negativně, či zda může být jejich posuzování různé (naoř. obraz dobré a špatné matky). V těchto pasážích se snaží, alespoň tam, kde to materiál dovoluje, o dynamický pohled na literární klišé. V závěrečném shrnutí konstatuje, že část pohledů na ženu zůstala ve 14. století neměnná, některé aspekty však prošly určitou proměnou, kdy začaly být více akcentovány kladné ženské vlastnosti a do popředí se více dostal obraz ženy milované a milující.

Lze konstatovat, že Michal Hlavatý své zadání zvládl. Shromážděné poznatky utřídil a práci poměrně dobře vystavěl, byť můžeme mít výhrady ke kategorizaci, kterou vytvořil. Pochválit můžeme i dobře vybrané přílohy, které navazují na textovou část výtvarným zobrazením různých kategorií středověkých žen. Problémem bakalářské práce je určitá jednoduchost od pojetí tématu přes obsah jednotlivých kapitol až ke stylistice. Tuto plochost lze do jisté míry přičíst na vrub skutečnosti, že jde o dílo začátečnické.

Práci Michala Hlavatého doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm velmi dobře.

V Praze 16. května 2011

prof. PhDr. Kateřina Charvátová, CSc.